

**I funzionari pubblici come mediatori nello spazio urbano multilingue
dell'Adriatico orientale del XVII secolo - il caso del notaio zaratino**
Ambrogio Lomazzi

Public servants as mediators in the Seventeenth Century Eastern Adriatic multilingual urban space – the case of the Zaratin notary Ambrogio Lomazzi

Filip Novosel

Hrvatski institut za povijest (Istituto di ricerche storiche di Croazia)

Date of receipt: 15/02/22

Date of acceptance: 05/07/22

3. Bibliografia

3.1. Fonti archivistiche

HR-Arhiv Zadarske nadbiskupije-43, Matične knjige vjenčanih Župe sv. Stošije, vol. V, 1632–1655.

HR- Državni arhiv u Zadru (henceforth: DAZD)-19, Knjiga zadarskih građana i pučana.

HR-DAZD-31, Bilježnici Zadra.

Znanstvena knjižnica Zadar, *Libri Consiliorum, Liber Sextus Consiliorum* 1642–1713.

3.2 Fonti a stampa

Garzoni, Thomaso (1605) *La piazza univesale di tutte le professioni del mondo*. In Seravalle di Venetia, ad instantia di Roberto Meghetti.

Kolanović, Josip - Križman, Mate (a cura di) (1997) *Zadarski statut: sa svim reformacijama odnosno novim uredbama donesenima do godine 1563*. Zadar - Zagreb: Ogranak Matice hrvatske - Hrvatski državni arhiv.

Spon, Jacob (1679) *Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grece, et du Levant, fait aux Anées 1675. & 1676. Par Jacob Spon Docteur Medecin Aggregé à Lyon et George Wheler Gentil-homme Anglois.* Tome I. A Amsterdam: Chez Henry & Theodore Boom.

3.3. Letteratura secondaria

Arbel, Benjamin (2013) 'Venice's Maritime Empire in the Early Modern Period', in Dursteler, Eric R. (a cura di) *A Companion to Venetian History 1400–1797*. Leiden - Boston: Brill, pp. 125-253.

Bertoša, Miroslav (1986) *Mletačka Istra u XVI. i XVII. stoljeću*. Pula: Istarska naklada, vol. II.

Bošnjak Botica, Tomislava - Botica, Ivan - Galović, Tomislav (a cura di) (2016) *Hrvatskoglagočki notarijat otoka Krka. Notari Dubašnice*. Zagreb: Hrvatski državni arhiv - Staroslavenski institut - Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Povijesno društvo otoka Krka, vol. 1.

Botica, Ivan - Galović, Tomislav (2015) 'Hrvatskoglagočki notarijat u europskom kontekstu', in Badurina Stipčević, Vesna - Požar, Sandra - Velčić, Franjo (a cura di) *Hrvatsko glagoljaštvo u europskom okružju*. Zagreb: Staroslavenski institut, pp. 115-143.

Braudel, Fernand (1976) 'Pre-modern towns', in Clark, Peter (a cura di) *The Early Modern Town. A Reader*. New York: Longman Inc, pp. 53-90.

Bukvić, Milenka (2009) *Zadar u stranim putopisima iz fonda Znanstvene knjižnice Zadar: katalog izložbe*. Zadar: Znanstvena knjižnica.

Burke, Peter (2004) *Languages and Communities in Early Modern Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

— (1987) 'Introduction', in Burke, Peter - Porter, Roy (a cura di) *The Social History of Language*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 1-19.

— (1981) 'Languages and Anti-languages in Early Modern Italy', *History Workshop*, 11, pp. 24-32.

- Cowan, Alexander (2000) 'Foreigners and the City. The Case of Immigrant Merchant', in Cowan, Alexander (a cura di) *Mediterranean Urban Culture*. Exeter: Exeter University Press, pp. 45-55.
- Darovec, Darko (2015) *Auscultauerint cum notario. Istrian Notaries and Vicedomini at the Time of the Republic of Venice*. Venice: Libreria Editrice Cafoscarina.
- de Vries, Jan (2007) *European Urbanization 1500-1800*. London - New York: Routledge.
- Dursteler, Eric R. (2012) 'Speaking in Tongues: Language and Communication in the Early Modern Mediterranean', *Past & Present*, 217 (1), pp. 47-77.
- (2006) *Venetians in Constantinople. Nation, Identity, and Coexistence in Early Modern Mediterranean*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- Ferguson, Ronnie (2013) 'Venetian Language,' in Dursteler, Eric R. (a cura di) *A Companion to Venetian History 1400-1797*. Leiden - Boston: Brill, pp. 929-957.
- Friedrichs, Christopher R. (1995) *The Early Modern City, 1450-1750*. London - New York: Longman.
- Grbavac, Branka (2010) *Notarijat na istočnojadranskoj obali od druge polovine 12. do kraja 14. stoljeća*. Tesi di dottorato. Sveučilište u Zagrebu: Zagreb.
- (2008) 'Notari kao posrednici između Italije i Dalmacije – studije, službe, seobe između dvije obale Jadrana', *Acta Histriae*, 16 (4), pp. 503-526.
- Gumperz, John J. (1982) *Discourse Strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jansen, Harry (2001) *The Construction of an Urban Past. Narrative and System in Urban History*. Oxford - New York: Berg.
- Jelić, Roman (1985) *Stanovništvo Zadra 1608. godine*. Zadar: vlastita naklada.
- Kolanović, Josip (a cura di) (2014) *Vodič Državnog arhiva u Zadru*, Zadar: Državni arhiv u Zadru, vol. I.
- Mayhew, Tea (2008) *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule. Contado di Zara 1645-1718*. Roma: Viella.
- Moguš, Milan (2009) *Povijest hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.

Filip Novosel

Mønnesland, Svein (2001) *Dalmacija u očima stranaca / Dalmatia Through Foreign Eyes*. Zagreb: Fidipid - Syspress Forlag.

Novosel, Filip (2021) 'Služba javnog bilježništva u Dalmaciji za vrijeme mletačke uprave - primjer javnih bilježnika Zadra iz sredine 17. stoljeća', *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 63, pp. 171-203.

Novosel, Filip (2019) *Društvene prilike i svakodnevље Zadra u pozadini vojnih zbivanja za vrijeme Kandijskog rata*. Tesi di dottorato. Sveučilište u Zagrebu: Zagreb.

Nussdorfer, Laurie (2009) *Brokers of Public Trust: Notaries in Early Modern Rome*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

Pedani Fabris, Maria Pia (1996) «*Veneta auctoritate notarius.*» *Storia del notariato veneziano (1514-1797)*. Milano: Dott. A. Giuffrè Editore.

Pederin, Ivan (1990) *Mletačka uprava, privreda i politika u Dalmaciji (1409-1797)*. Dubrovnik: Časopis «Dubrovnik».

Raukar, Tomislav et al. (1987) *Zadar pod mletačkom upravom*. Zadar: Filozofski fakultet Zadar.

Rothman, Natalie E. (2012) *Brokerizing Empire: Trans-Imperial Subjects between Venice and Istanbul*. Ithaca - London: Cornell University Press.

Salvo, Margherita di - Mori, Laura - Muru, Christina (2017) 'The Mediterranean Community of Practices between Speaking and Writing in Early Modern Documents', in Molinelli, Piera (a cura di) *Language and Identity in Multilingual Mediterranean Settings. Challenges for Historical Sociolinguistics*. Berlin: De Gruyter Mouton, pp. 309-324.

Stipišić, Jakov (1991) *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi*. Zagreb: Školska knjiga.

Stolac, Diana (1997) 'Nazivi hrvatskoga jezika od prvih zapisa do danas', *Filologija*, 27, pp. 107-121.

Tagliaferri, Filomena Viviana (2019) 'Routes of Daily Practices: Food, Clothing and Linguistic Choices in the Study of Pluralism in Pre-modern Mediterranean Port Cities', *Journal of Mediterranean Studies*, 28 (2), pp. 155-170.

Vrandečić, Josip - Bertoša, Miroslav (2007) *Dalmacija, Dubrovnik i Istra u ranome novom vijeku*. Zagreb: Leykam international.

4. *Curriculum vitae*

Filip Novosel si è laureato in storia e cultura croata presso il Centro di studi croati dell'Università di Zagabria, ha conseguito la laurea magistrale in storia dell'Europa centrale presso l'Università dell'Europa centrale e, nel 2019, ha difeso la tesi di dottorato in storia della dell'età moderna presso la facoltà di scienze umane e sociali dell'Università di Zagabria. Attualmente lavora come *senior research assistant* presso l'Istituto di ricerche storiche di Croazia. Il suo campo d'interesse è la storia di Venezia in epoca moderna, soprattutto relativamente ai suoi possedimenti adriatici.